Lietas arhīva Nr. A42-01925-23
ECLI:LV:ADRJLTN:2023:1106.A420192523.2.S

Administratīvā rajona tiesa
Liepājas tiesu nams
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Liepājā 2023. gada 6. novembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Kristīne Brokane,
piedaloties atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvim /pers. A/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. B/ pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora p.i. 2023. gada 26. jūnija lēmuma Nr. /numurs A/ „Par /pers. B/ sūdzības izskatīšanu" atcelšanu daļā, ar kuru atstāts negrozīts Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes direktora 2023. gada 31. marta lēmums Nr. /numurs B/ „Par nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam" daļā par pienākumu atlīdzināt nokavētos nodokļu maksājumus un nokavējuma naudu 436 466,11 *euro*, kā arī papildus noteikts pienākums atlīdzināt nokavējuma naudu 2838,54 *euro*.

Aprakstošā daļa

[1] Uzskatījusi, ka pieteicējam /pers. B/ kā bijušajam SIA /Nosaukums A/ valdes loceklim ir pienākums atlīdzināt valsts budžetam SIA /Nosaukums A/ nokavētos nodokļu maksājumus 677 310,99 *euro*, Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvalde 2023. gada 31. martā pieņēma lēmumu Nr. /numurs B/ „Par nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam" (turpmāk – sākotnējais lēmums).

Sākotnējam lēmumam nepiekritis, pieteicējs to apstrīdēja, kā rezultātā ar dienesta ģenerāldirektora p.i. 2023. gada 26. jūnija lēmumu Nr. /numurs A/ „Par /pers. B/ sūdzības izskatīšanu" (turpmāk – Lēmums) nolemts:

1) atstāt negrozītu sākotnējo lēmumu daļā par pienākumu atlīdzināt 436 466,11 *euro*, tai skaitā iedzīvotāju ienākuma nodokļa pamatparādu 58 913,08 *euro* un nokavējuma naudu 8792,04 *euro*, valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (turpmāk – VSAOI) pamatparādu 103 248,02 *euro* un nokavējuma naudu 25 878,26 *euro*, uzņēmējdarbības riska valsts nodevas pamatparādu 170,28 *euro* un nokavējuma naudu 21,71 *euro*, pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) pamatparādu 202 840,88 *euro* un nokavējuma naudu 36 601,84 *euro*;

2) papildus noteikt pienākumu atlīdzināt 2838,54 *euro*, tai skaitā VSAOI nokavējuma naudu 2835,66 *euro* un uzņēmējdarbības riska valsts nodevas nokavējuma naudu 2,88 *euro*;

3) atcelt sākotnējo lēmumu daļā par pienākumu atlīdzināt 240 844,88 *euro*, tai skaitā VSAOI 5144,35 *euro* pamatparādu, PVN pamatparādu 192 124,94 *euro* un nokavējuma naudu 43 575,59 *euro*.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[1.1] Ar sākotnējo lēmumu pamatoti no pieteicēja pieprasīti SIA /Nosaukums A/ nokavētie nodokļu maksājumi, taču to apmērs noteikts, neievērojot likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60. panta pirmo daļu. Nav tiesiska pamata prasīt no pieteicēja atbildību par citas amatpersonas pilnvaru laikā veiktajām darbībām vai bezdarbību. Tādējādi atlīdzināmā nokavēto nodokļu maksājumu summa ar Lēmumu nosakāma 439 304,65 *euro* apmērā.

[1.2] Ja ir konstatēti likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60. panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji, dienests triju mēnešu laikā no akta par piedziņas neiespējamību sastādīšanas dienas rakstveidā brīdina juridisko personu un valdes locekli, kura pilnvaru laikā nokavētie nodokļu maksājumi izveidojušies, par to, ka tiek uzsākts process par nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu. Brīdinājumā norāda periodu, par kādu iesniedzami pierādījumi saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 61. panta trešo daļu. Secīgi pieteicējs paskaidroja, ka SIA /Nosaukums A/ parāds izveidojies SIA /Nosaukums B/ kavēto rēķinu, kuru kopsumma pārsniedz nodokļu parādu, dēļ. Būdams valdes loceklis, pieteicējs ir rīkojies, lai parādu atgūtu, līdz ar to viņš nevar būt atbildīgs par SIA /Nosaukums A/ nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos.

[1.3] Atbildība par juridiskās personas nokavētajiem nodokļu maksājumiem valdes locekļiem paredzēta tikai gadījumos, kad izpildās likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60. panta pirmajā daļā precīzi definētie kritēriji, kas konkrētajā gadījumā ir konstatējams.

[1.3.1] Normas 1. punktā noteiktais kritērijs izpildās, jo nokavēto nodokļu maksājumu summa pārsniedz 50 minimālo mēnešalgu kopsummu, proti, pieteicēja amata pienākumu pildīšanas pēdējā dienā 2021. gada 1. decembrī maksājumi sasniedza 439 304,65 *euro*. Pieteicējs bija SIA /Nosaukums A/ valdes loceklis laikā no 2020. gada 29. jūlija līdz 2021. gada 1. decembrim, līdz ar to pieteicējs ir atbildīgs par nokavētajiem nodokļu maksājumiem, kas veidojušies šajā laikā. Savukārt sākotnējā lēmumā pieļautā kļūda norādītajā minimālās algas apmērā nemaina secinājumu, ka nokavētie nodokļu maksājumi jau 2020. gada 15. aprīlī pārsniedza 50 minimālo mēnešalgu kopsummu.

[1.3.2] Normas 2. punktā noteiktais kritērijs izpildās, jo lēmumi par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu SIA /Nosaukums A/ ir paziņoti 2021. gada 14. janvārī un 8. martā.

[1.3.3] Normas 3. punkta jēga ir nepieļaut situācijas, kad valdes loceklis pēc nodokļu parāda rašanās, apzinoties nespēju to samaksāt, uzsāk komercsabiedrības aktīvu atsavināšanu. Ir būtiski konstatēt, ka veiktā darbība vai bezdarbība ir novedusi pie tā, ka nodokļu parāds nav segts. Konkrētajā gadījumā kritērijs izpildās, jo ir konstatējama SIA /Nosaukums A/ aktīvu atsavināšana un nodoms neveikt nokavēto nodokļu samaksu. Par to liecina pieteicēja rīcība, 2020. gada 5. augustā, proti, nedēļu pēc stāšanās valdes locekļa amatā, noslēdzot pirkuma priekšlīgumu par nekustamā īpašuma /Nosaukums C/ atsavināšanu SIA /Nosaukums A/ par 250 000 *euro* un paredzot, ka līdz 2021. gada 31. oktobrim SIA /Nosaukums A/ samaksās rokas naudu 190 000 *euro*, bet atlikušo summu pirkuma līguma noslēgšanas dienā, savukārt pirkuma līguma nenoslēgšanas gadījumā rokasnauda atmaksājama divkāršā apmērā, lai gan pieteicējs bija informēts par liegumu īpašumu atsavināt. 2020. gada 31. decembrī starp pieteicēju un SIA /Nosaukums A/ noslēgta vienošanās par savstarpējiem norēķiniem, kurā apliecināts, ka kopš 2020. gada 5. augusta pieteicējs ir saņēmis no

SIA /Nosaukums A/ 172 803,44 *euro*, kas ieskaitīti rokasnaudas samaksā. Avansa norēķini apliecina, ka pieteicējs kā SIA /Nosaukums A/ avansa norēķinu persona laikā no 2020. gada augusta līdz decembrim saņēmis naudas līdzekļus 420 029,66 *euro*; mēneša beigās neiztērētais atlikums pārgrāmatots ar atsauci uz daļēju rokasnaudas samaksu, līdz ar to 172 803,44 *euro* nonāca pieteicēja kā fiziskas personas rīcībā. Naudas līdzekļi ieskaitīti no SIA /Nosaukums A/ darījumu partneriem. Savukārt 2021. gada 5. janvārī noslēgts atcēlēja līgums, atceļot pirkuma priekšlīgumu, jo SIA /Nosaukums A/ nespēja saistības izpildīt, vienlaikus nosakot, ka saņemtā rokasnauda ir atmaksājama, par ko noslēgts aizdevuma līgums, vienojoties, ka pieteicēja naudas līdzekļi 172 803,44 *euro* uzskatāmi par aizdevumu, kas atmaksājams līdz 2023. gada 5. janvārim. Nav informācijas, ka pieteicējs aizdevumu būtu atmaksājis. Par to, ka pieteicēja rīcība vērsta uz fiktīva atcēlēja līguma un aizdevuma līguma noformēšanu, liecina tas, ka ziņas par šādu aizdevumu pieteicējs sniedza tikai neilgi pirms audita uzsākšanas, pirms tam apgalvojot, ka līdzekļi ir rokasnauda. Aizdevums nav reģistrēts arī SIA /Nosaukums A/ grāmatvedībā.

Tāpat pieteicējs 2020. gada 29. jūlijā vērsās pie SIA /Nosaukums B/, lūdzot SIA /Nosaukums A/ pienākošos naudas līdzekļus novirzīt uz pieteicēja kā fiziskas personas norēķinu kontiem, lai būtu iespēja pabarot ūdeles, jo SIA /Nosaukums A/ konti ir bloķēti. Šādos apstākļos pieteicēja norādītais būtu ticams, tomēr iepriekš aprakstītā pieteicēja rīcība ļauj secināt, ka viņš rīkojās apzināti, lai 172 803,44 *euro* paliktu pieteicēja rīcībā. Fiktīvu dokumentu noformēšanas rezultātā tika aizpludināti naudas līdzekļi, samazinot SIA /Nosaukums A/ aktīvus, ar kuriem būtu iespējams segt nokavētos nodokļu maksājumus. Darbību raksturs neliecina par nodomu segt nokavētos nodokļu maksājumus.

[1.3.4] Normas 4. punktā noteiktais kritērijs izpildās, jo zvērināta tiesu izpildītāja 2022. gada 15. augusta akts apliecina, ka piedziņa no SIA /Nosaukums A/ nav iespējama.

[1.3.5] Normas 5. punktā noteiktais kritērijs izpildās, jo SIA /Nosaukums A/ nav izpildījusi Maksātnespējas likumā noteikto pienākumu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu. Ņemot vērā Maksātnespējas likuma 57. panta pirmajā daļā un 60. panta pirmās daļas 2. punktā noteikto, SIA /Nosaukums A/ šāds pienākums bija. Tieši pieteicējam bija pienākums savlaicīgi risināt ar maksātnespēju saistītos jautājumus. Pieteicējs kopš 2020. gada 29. jūlija kā valdes loceklis bija informēts par iepriekšējo saistību neizpildi, tomēr pieļāva kārtējo nodokļu maksājumu maksāšanas disciplīnas pārkāpumus un nokavētie nodokļu maksājumi turpināja palielināties. Lai gan 2021. gada 29. septembrī tiesā tika ierosināts SIA /Nosaukums A/ tiesiskās aizsardzības process, 2021. gada 1. decembrī tiesa lēma to izbeigt, jo SIA /Nosaukums A/ neveica aktīvas darbības šī procesa veiksmīgai norisei.

[1.4] Pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumā minētie argumenti ir identiski dienestam iepriekš sniegtajā paskaidrojumā norādītajiem. Tie vērtēti sākotnējā lēmumā.

[2] 2023. gada 25. jūlijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par Lēmuma atcelšanu daļā. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējs, reaģējot uz dienesta brīdinājumu, iesniedza paskaidrojumu un pierādījumus par to, ka nevar būt atbildīgs par SIA /Nosaukums A/ nokavētajiem nodokļu maksājumiem, bet dienests tos nav ņēmis vērā. Parāds izveidojās SIA /Nosaukums B/, kurai SIA /Nosaukums A/ sniedza dzīvnieku nobarošanas un audzēšanas pakalpojumus, kavēto rēķinu dēļ, to kopsumma 760 705,46 *euro* pārsniedz nodokļu parādu. Pieteicējs laikā no 2020. gada 27. jūlija līdz 2021. gada 1. decembrim rīkojās, lai parādu atgūtu, tomēr tas neizdevās, līdz ar to SIA /Nosaukums A/ nespēja nokārtot saistības pret dienestu.

[2.2] SIA /Nosaukums A/ bija vienojusies ar SIA /Nosaukums B/ par apvienošanos reorganizācijas ceļā, lai atrisinātu situāciju ar SIA /Nosaukums A/ nodokļu parāda nomaksu un SIA /Nosaukums B/ PVN pārmaksas ieskaitu. Laikā no 2020. gada 1. jūnija līdz 31. decembrim SIA /Nosaukums B/ bija izveidojusies PVN pārmaksa 394 639,96 *euro*, savukārt SIA /Nosaukums A/ parāds bija sasniedzis 674 455,19 *euro*. SIA /Nosaukums B/ PVN deklarāciju pamatā bija SIA /Nosaukums A/ izrakstītie rēķini par zvēru aprūpes un nobarošanas pakalpojumiem. Dienesta norāde uz iespējamu PVN krāpšanu ir nepieņemama. Ilgstošie dienesta atteikumi atmaksāt pārmaksāto PVN faktiski paralizēja abu uzņēmumu darbību, kā arī šobrīd rada nelabvēlīgas tiesiskās sekas pieteicējam. Attiecīgie rēķini tajos pašos periodos ir deklarēti arī SIA /Nosaukums A/ PVN deklarācijās; tieši šo deklarāciju rezultātā ir izveidojusies lielākā parāda daļa. Dienests minētajam skaidrojumu nav sniedzis, bet nav arī to noliedzis. Pēc reorganizācijas pabeigšanas visas SIA /Nosaukums A/ nodokļu saistības pārietu uz SIA /Nosaukums B/, kas pieļautu no nodokļu pārmaksām dzēst SIA /Nosaukums A/ parādus. Dienests nepamatoti informēja, ka lūgumu atļaut reorganizāciju jāiesniedz zvērinātam tiesu izpildītājam, kurš bija piemērojis liegumu veikt reorganizāciju. Zvērināts tiesu izpildītājs nav tiesīgs šādu lūgumu izlemt.

[2.3] SIA /Nosaukums A/ nav atsavinājusi aktīvus; vienīgie aktīvi bija SIA /Nosaukums A/ debitori.

[3] Dienests tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādīto. Papildus dienests paskaidro turpmāko.

[3.1] Pieteicējs ir apstrīdējis tikai likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60. panta pirmās daļas 3. punktā noteiktā kritērija izpildīšanos, norādot, ka SIA /Nosaukums A/ nav atsavinājusi aktīvus. Dienests tam nevar piekrist, kā tas izsmeļoši pamatots Lēmumā. Arī arguments, ka vienīgie aktīvi bija prasījuma tiesības pret debitoriem, ir nepamatots, jo pieteicējs savā kontā saņēma naudas līdzekļus, kas bija paredzēti SIA /Nosaukums A/ rēķinu apmaksai. Atbilstoši Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 1. panta pirmās daļas 6. punktam nauda ir finanšu aktīvi, līdz ar to jebkura darbība, kas vērsta uz naudas līdzekļu atsavināšanu, ir interpretējama kā aktīvu atsavināšana.

[3.2] Lietas ietvaros netiek vērtēti dienesta lēmumi, ar kuriem SIA /Nosaukums B/ ir atteikta PVN pārmaksas atmaksa. SIA /Nosaukums A/ savās PVN deklarācijās ir deklarējusi ar SIA /Nosaukums B/ veiktus ar PVN apliekamus darījumus, līdz ar to neatkarīgi no tā, vai darījuma partnerim tiek apstiprināta PVN deklarācijā norādītā PVN pārmaksas atmaksa, nodokļa rēķina izsniedzējam ir jāmaksā rēķinā norādītais PVN, kas izriet no Pievienotās vērtības nodokļa likuma 84. panta desmitās daļas. Arī Senāts, atsaucoties uz Eiropas Savienības tiesas judikatūru, atzinis, ka nodokļa rēķina izsniedzējam ir jāmaksā rēķinā norādītais PVN pat tad, ja faktiska ar nodokli apliekama darījuma nemaz nav.

[4] Pieteicējs tiesas sēdē nepiedalījās, pirms tiesas sēdes informējot par to tiesu un lūdzot pieteikumu izskatīt bez pieteicēja klātbūtnes, ko tiesa, uzklausot dienesta pārstāvja viedokli, uzskatīja par iespējamu. Savukārt dienesta pārstāvis pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausoties dienesta pārstāvja paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

[6] Kā norādījis dienests, atbildība par juridiskās personas nokavētajiem nodokļu maksājumiem valdes loceklim paredzēta tikai tādā gadījumā, ja izpildās visi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60. panta pirmajā daļā definētie kritēriji, proti, dienestam ir tiesības uzsākt procesu par juridiskās

personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no personas, kura ir bijusi šīs juridiskās personas valdes loceklis vai kura faktiski īsteno valdes funkcijas un uzdevumus laikā, kad attiecīgie nokavētie nodokļu maksājumi ir izveidojušies, ja tiek izpildīti visi turpmāk minētie kritēriji:

1) nokavēto nodokļu maksājumu summa pārsniedz 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu;

2) lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu ir paziņots juridiskajai personai;

3) ir konstatēts, ka pēc tam, kad pieņemts lēmums par nodokļu revīzijas (audita) veikšanu, vai pēc nodokļu pārbaudes (kontroles) uzsākšanas, kā arī pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās juridiskā persona ir atsavinājusi tai piederošos aktīvus un valdes locekļa darbības vai bezdarbības rezultātā nav pilnā apmērā veikti juridiskās personas nokavētie nodokļu maksājumi likumā noteiktajos termiņos;

4) ir sastādīts akts par piedziņas neiespējamību;

5) juridiskā persona nav izpildījusi Maksātnespējas likumā noteikto pienākumu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.

Tādējādi lietā izvērtējams, vai dienests pamatoti konstatējis minēto kritēriju esību un līdz ar to vai pieteicējam kā bijušajam SIA /Nosaukums A/ valdes loceklim ir pienākums atlīdzināt valsts budžetam SIA /Nosaukums A/ nokavētos nodokļu maksājumus 439 304,65 *euro*, kas izveidojušies laikā no 2020. gada 29. jūlija līdz 2021. gada 1. decembrim, kad pieteicējs ieņēma SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa amatu.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs nav izteicis iebildumus par nokavēto nodokļu maksājumu apmēru un izveidošanās pamatu, tādējādi secināms, ka par to lietā strīda nav, līdz ar to jāvērtē tikai tas, vai pieteicējam ir pienākums šo nodokļu parādu atlīdzināt.

[7] Vērtējot, vai izpildās visi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60. panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[7.1] Pirmais kritērijs paredz, ka nokavēto nodokļu maksājumu summai ir jāpārsniedz 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsumma.

Atbilstoši dienesta pamatoti konstatētajam SIA /Nosaukums A/ nokavētie nodokļu maksājumi sāka veidoties laikā no 2020. gada 15. janvāra.

Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumu Nr. 656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2. punkts redakcijā, kas bija spēkā 2020. gadā, noteica, ka minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros bija 430 *euro*. Tātad 2020. gadā 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsumma bija 21 500 *euro* (430 *euro* x 50).

Kā redzams no lietā esošā dienesta Nodokļu parādu piedziņas pārvaldes 2020. gada 18. marta lēmuma Nr. /numurs F/ „Par nokavēto nodokļu maksājumu labprātīgu izpildi" (*lietas 1. sējuma 43.-44. lapa*), 2020. gada 26. februārī tika nolemts piedzīt no SIA /Nosaukums A/ nokavētos nodokļu maksājumus 42 852,98 *euro*, savukārt 2020. gada 16. martā tika nolemts piedzīt nokavētos nodokļu maksājumus 44 606,38 *euro*. Daļēji nokavētos nodokļu maksājumus samaksājot, atlikusī summa 2020. gada 18. martā bija 62 785,62 *euro*, par kuras labprātīgu samaksu dienests vienojās ar SIA /Nosaukums A/.

Pieteicējs SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa amatā stājās 2020. gada 29. jūlijā, kad nokavēto nodokļu maksājumu summa jau bija pārsniegusi 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu.

Nav strīda par to, ka pēc tam nokavēto nodokļu maksājumu summa turpināja pieaugt un arī 2021. gada 1. decembrī, kad pieteicējs beidza pildīt SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa amata pienākumus, nokavēto nodokļu maksājumu summa ievērojami pārsniedza 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu. Līdz ar to ir konstatējama pirmā kritērija izpilde.

[7.2] Otrais kritērijs paredz, ka lēmumam par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu ir jābūt paziņotam juridiskajai personai.

Kā jau iepriekš minēts, pēc pieteicēja stāšanās SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa amatā, nokavēto nodokļu maksājumu summa turpināja pieaugt, līdz ar to laikā, kad pieteicējs pildīja SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa amata pienākumus, dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvalde pieņēma divus lēmumus par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu, proti, 2021. gada 12. janvāra lēmumu Nr. /numurs G/ „Par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu", nolemjot piedzīt 602 025,95 *euro*, kas 2021. gada 12. janvārī paziņošanai ievietos dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk – EDS) (*lietas 1. sējuma 140.-141. lapa*), un 2021. gada 4. marta lēmumu Nr. /numurs H/ „Par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu", nolemjot piedzīt 127 629,38 *euro*, kas 2021. gada 4. martā paziņošanai ievietos EDS (*lietas 1. sējuma 144.-146. lapa*).

Paziņošanas likuma 2. pants noteic, ka Paziņošanas likums reglamentē dokumenta paziņošanu, ciktāl tai skaitā citos likumos nav noteikts citādi. Konkrētajā gadījumā minēto lēmumu paziņošanu noteic likums „Par nodokļiem un nodevām". Atbilstoši tā 7.^{2} panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajam dienests izdoto administratīvo aktu (arī nelabvēlīgu administratīvo aktu) un citus lēmumus, dokumentus un informāciju nodokļu maksātājam, kurš ir EDS lietotājs, paziņo, izmantojot EDS, vienlaikus par to nosūtot informāciju uz nodokļu maksātāja EDS norādīto elektroniskā pasta adresi un oficiālo elektronisko adresi, ja nodokļu maksātājam ir aktivizēts oficiālās elektroniskās adreses konts. Dienesta izdotais administratīvais akts (arī nelabvēlīgs administratīvais akts) un citi lēmumi, dokumenti un informācija nodokļu maksātājam uzskatāma par paziņotu otrajā darba dienā pēc tās ievietošanas EDS.

Līdz ar to minētie lēmumi SIA /Nosaukums A/ attiecīgi ir paziņoti 2021. gada 14. janvārī un 8. martā (6. un 7. marts bija brīvdienas), kas nozīmē, ka ir konstatējama arī otrā kritērija izpilde.

[7.3] Trešais kritērijs paredz konstatēt, ka pēc tam, kad pieņemts lēmums par nodokļu revīzijas (audita) veikšanu, vai pēc nodokļu pārbaudes (kontroles) uzsākšanas, kā arī pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās juridiskā persona ir atsavinājusi tai piederošos aktīvus un valdes locekļa darbības vai bezdarbības rezultātā nav pilnā apmērā veikti juridiskās personas nokavētie nodokļu maksājumi likumā noteiktajos termiņos.

Pieteicējs nepiekrīt, ka būtu konstatējama šī kritērija izpilde, jo, pirmkārt, SIA /Nosaukums A/ neesot atsavinājusi aktīvus, vienīgie aktīvi bija SIA /Nosaukums A/ debitori; otrkārt, pieteicējs esot rīkojies, lai atgūtu parādu no SIA /Nosaukums B/ un secīgi nokārtotu saistības pret dienestu.

[7.3.1] Tiesa konstatē, ka pieteicējs 2020. gada 29. jūlijā, proti, dienā, kad stājās SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa amatā, rakstiski vērsās pie SIA /Nosaukums B/, norādot, ka SIA /Nosaukums A/ konti uz laiku ir bloķēti, līdz ar to, lai būtu iespējams nodrošināt SIA /Nosaukums B/ dzīvnieku barošanu un aprūpi, pieteicējs lūdza SIA /Nosaukums A/ izrakstīto rēķinu apmaksu veikt uz pieteicēja norēķinu kontiem. Pieteicējs apliecināja, ka visi maksājumi tiks attiecināti uz SIA /Nosaukums A/ izrakstīto rēķinu par ūdeļu aprūpes un nobarošanas pakalpojumiem apmaksu un iesniegums tiks atsaukts, kad SIA /Nosaukums A/ konti tiks atbloķēti (*lietas 1. sējuma 53. lapa*). Kā redzams no lietā esošā AS /Nosaukums D/ pieteicēja bankas konta izraksta (*lietas 1. sējuma 67.-81. lapa*), SIA /Nosaukums B/ jau 2020. gada 29. jūlijā veica pirmo pārskaitījumu uz pieteicēja bankas kontu, kopumā 2020. gada jūlijā un augustā apmaksājot SIA /Nosaukums A/ izrakstītos rēķinus 31 000 *euro* apmērā. No konta pārskata redzams, ka pieteicējs veicis arī dažādus maksājumus ar norādi, ka tie veikti SIA /Nosaukums A/ vārdā.

2020. gada 5. augustā, proti, nedēļu pēc stāšanās SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa amatā, pieteicējs kā pārdevējs un SIA /Nosaukums A/ kā pircējs, kura vārdā rīkojas pieteicējs, noslēdza pirkuma priekšlīgumu, ar kuru pārdevējs apņēmās pārdot, bet pircējs apņēmās nopirkt pārdevējam piederošajā nekustamajā īpašumā /Nosaukums C/, kadastra numurs /numurs C/, ietilpstošās palīgēkas par 200 000 *euro* un tajās esošo kustamo mantu par 50 000 *euro*. Puses vienojās, ka līdz 2021. gada 31. oktobrim ir samaksājama rokasnauda 190 000 *euro*, bet atlikusī pirkuma maksa samaksājama pirkuma līguma noslēgšanas dienā. Vienlaikus pārdevējs apņēmās līdz 2021. gada 31. augustam veikt nepieciešamās darbības, lai saņemtu AS /Nosaukums E/ rakstisku piekrišanu nekustamā īpašuma atsavināšanai, kā arī dzēstu zemesgrāmatā reģistrētās atzīmes par prasības nodrošinājumu un

piedziņas vēršanu (*lietas 1. sējuma 54. lapa*).

2020. gada 31. decembrī puses pie 2020. gada 5. augustā noslēgtā pirkuma priekšlīguma noslēdza vienošanos par savstarpējiem norēķiniem, kurā konstatēja, ka laika periodā no 2020. gada 5. augusta līdz 2020. gada 31. decembrim pieteicējs no SIA /Nosaukums A/ ir saņēmis naudas līdzekļus 172 803,44 *euro*, kas tiek ieskaitīti rokasnaudas samaksā (*lietas 1. sējuma 66. lapa*).

Tiesai nav izprotams saimnieciskais pamatojums šādam darījumam, jo, pirmkārt, nav saprotams, kāpēc SIA /Nosaukums A/ brīdī, kad tai ir lieli nodokļu parādi, ir jāiegādājas no sava valdes locekļa nekustamais īpašums, kura izmantošana SIA /Nosaukums A/ saimnieciskajā darbībā nav izprotama. Otrkārt, ir apšaubāma darījuma summas pamatotība, jo atbilstoši izsoles paziņojumam, kas publicēts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" 2019. gada 23. augustā (*https://www.vestnesis.lv/op/2019/172.IZ5*), redzams, ka visa nekustamā īpašuma /Nosaukums C/, kadastra numurs /numurs C/, novērtējums ir bijis 52 000 *euro*. Tāpēc tiesa apšauba, ka pēc gada tikai šajā pašā nekustamajā īpašumā ietilpstošo palīgēku vērtība bija četras reizes lielāka par visa nekustamā īpašuma vērtību. Tādējādi šāds darījums nav uzskatāms par veiktu ar patiesu mērķi, bet ir atzīstams par veidu, kā pieteicējs ir nodrošinājis SIA /Nosaukums A/ finanšu līdzekļu nonākšanu savā rīcībā.

Kā liecina lietā esošie avansa norēķini par laika periodu no 2020. gada augusta līdz 2020. gada decembrim (*lietas 2. sējuma 31.-38. lapa*), pieteicējs kā SIA /Nosaukums A/ avansa norēķinu persona laikā no 2020. gada augusta līdz decembrim saņēmis naudas līdzekļus no SIA /Nosaukums A/ kopumā 420 029,66 *euro*, no tiem augustā 108 350 *euro*, septembrī 126 500 *euro*, oktobrī 84 000 *euro*, novembrī 71 679,66 *euro* un decembrī 29 500 *euro*. Neiztērētā summa katru mēnesi pārgrāmatota ar atsauci uz rokasnaudas samaksu atbilstoši 2020. gada 5. augusta pirkuma priekšlīgumam. Šādi pieteicējs kā rokasnaudu saņēmis kopumā 172 803,44 *euro*. Kā norādīts dienesta ģenerāldirektora 2023. gada 16. februāra lēmumā Nr. /numurs D/„Par /pers. B/ iesnieguma izskatīšanu" (*lietas 2. sējuma 2.-13. lapa*), minētos naudas līdzekļus pieteicējam pārskaitījuši SIA /Nosaukums A/ darījumu partneri.

2021. gada 5. janvārī pieteicējs un SIA /Nosaukums A/, kuras vārdā turpināja rīkoties pieteicējs, noslēdza atcelšanas līgumu, ar kuru, konstatējot, ka pircējs līdz 2020. gada 31. decembrim ir veicis tikai daļēju rokasnaudas samaksu (172 803,44 *euro*), kā arī pircējs nespēs izpildīt saistības un noslēgt pirkuma līgumu, puses vienojās atcelt 2020. gada 5. augusta pirkuma priekšlīgumu. Vienlaikus puses vienojās, ka pārdevējam ir pienākums atmaksāt saņemto rokasnaudu 172 803,44 *euro* saskaņā ar 2021. gada 5. janvārī starp pusēm noslēgto aizdevuma līgumu (*lietas 1. sējuma 58. lapa*), proti, 2021. gada 5. janvārī puses noslēdza aizdevuma līgumu, ar kuru vienojās, ka naudas līdzekļi 172 803,44 *euro* ir uzskatāmi par SIA /Nosaukums A/ aizdevumu pieteicējam, kas atmaksājams līdz 2023. gada 5. janvārim (*lietas 1. sējuma 133. lapa*). Pieteicējs nav iesniedzis pierādījumus, ka šī summa ir atmaksāta.

[7.3.2] Tiesa secina, ka pieteicējs ir rīkojies, lai aizpludinātu no SIA /Nosaukums A/ tai pienākošos finanšu līdzekļus, ko pierāda iepriekš aprakstītais pieteicēja un SIA /Nosaukums A/ darījums, kas izmantots ar mērķi, lai pieteicēja rīcībā nonāktu SIA /Nosaukums A/ finanšu līdzekļi, nenovirzot tos nokavēto nodokļu samaksai.

Līdz ar to var secināt, ka izpildās arī trešajā kritērijā ietvertais nosacījums, ka pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās SIA /Nosaukums A/ ir atsavinājusi tai piederošos aktīvus (konkrēti – finanšu līdzekļus) un pieteicēja darbības rezultātā (slēdzot saimnieciski nepamatotus līgumus) nav pilnā apmērā veikti juridiskās personas nokavētie nodokļu maksājumi likumā noteiktajos termiņos, jo tieši iepriekš minētās pieteicēja rīcības rezultātā tika samazināti SIA /Nosaukums A/ aktīvi, ar kuriem vismaz daļēji būtu varēts segt nokavētos nodokļu maksājumus.

[7.4] Ceturtais kritērijs paredz, ka jābūt sastādītam aktam par piedziņas neiespējamību.

Tiesa konstatē arī šī kritērija izpildi, jo zvērināts tiesu izpildītājs 2022. gada 15. augustā ir sastādījis aktu Nr. /numurs E/, kurā norādīts, ka piedziņa no SIA /Nosaukums A/ nav iespējama (*lietas 1. sējuma 173. lapa*).

[7.5] Piektais kritērijs paredz konstatēt, ka juridiskā persona nav izpildījusi Maksātnespējas likumā noteikto pienākumu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.

Maksātnespējas likuma 60. panta trešā daļa noteic, ka parādniekam ir pienākums nekavējoties iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, ja pastāv kāda no šā likuma 57. panta pirmās daļas 5., 6. vai 9. punktā minētajām juridiskās personas maksātnespējas procesa pazīmēm. Ja pastāv šā likuma 57. panta pirmās daļas 5. punktā minētā pazīme (parādnieks ilgāk nekā divus mēnešus nav nokārtojis parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš), parādniekam ir pienākums iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu gadījumos, kad nav noslēgta vienošanās ar kreditoriem vai nav ierosināta tiesiskās aizsardzības procesa lieta.

Lietas materiāli kopumā, kā arī Tiesu informācijas sistēmā pieejamā informācija liecina par to, ka SIA /Nosaukums A/ bija pienākums iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu. Nav strīda par to, ka SIA /Nosaukums A/ parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš, nebija nokārtojusi ilgāk nekā divus mēnešus, dienests bija atteicies vienoties ar SIA /Nosaukums A/ par labprātīgu saistību izpildi un arī atcēlis iepriekš pieņemtās vienošanās, kā arī lieta par SIA /Nosaukums A/ 2021. gada 29. septembrī ierosināto tiesiskās aizsardzības procesu 2021. gada 1. decembrī tika izbeigta, jo SIA /Nosaukums A/ neiesniedza tiesā ar kreditoriem saskaņotu tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu.

Dienests 2021. gada 26. februārī bija arī brīdinājis SIA /Nosaukums A/, ka tai ir pienākums iesniegt tiesā maksātnespējas procesa pieteikumu, pretējā gadījumā iestāsies administratīvā atbildība. Tā kā SIA /Nosaukums A/ nereaģēja, dienests 2021. gada 27. jūlijā sauca pieteicēju pie administratīvās atbildības (*lietas 1. sējuma 161.-164. lapa*).

Šādos apstākļos konstatējama arī piektā kritērija izpilde, kas savukārt nozīmē, ka pieteicējam kā bijušajam SIA /Nosaukums A/ valdes loceklim ir pienākums atlīdzināt valsts budžetam SIA /Nosaukums A/ nokavētos nodokļu maksājumus.

[8] Papildus minētajam tiesa konstatē, ka dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvalde, konstatējot likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60. panta pirmajā daļā noteikto kritēriju esību, 2022. gada 7. novembrī nosūtīja pieteicējam brīdinājumu Nr. /numurs I/„Par administratīvā procesa uzsākšanu", informējot par konstatēto, brīdinot, ka tiek uzsākts administratīvais process par SIA /Nosaukums A/ nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no pieteicēja, kā arī dodot iespēju pieteicējam mēneša laikā iesniegt: 1) paskaidrojumu, kurā detalizēti norādīti objektīvi iemesli, kādēļ pieteicējs savu pilnvaru laikā nav iesniedzis SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā; 2) kredītiestādēs vai pie maksājumu pakalpojumu sniedzējiem atvērto un slēgto kontu izrakstus, kuros norādīta arī informācija par konta pārskata perioda sākuma atlikumu un beigu atlikumu, kā arī paskaidrojumu un attaisnojuma dokumentu par katru veikto maksājumu, kura summa pārsniedz 500 *euro*, izņemot paskaidrojumu par maksājumiem, kas ir nodokļu maksājumi valsts vai pašvaldības budžetā; 3) paskaidrojumu, detalizēti uzskaitot juridiskās personas aktīvus un to vērtību 2020. gada 15. aprīlī un 2022. gada 15. augustā, uzskaitot debitorus un debitoru saistību apmēru; 4) paskaidrojumu, kuram pievienoti pierādījumi, ka juridiskās personas aktīvu atsavināšana atbilst ekonomiskajai būtībai; 5) paskaidrojumu, kuram pievienoti pierādījumi, ka pieteicējs nav atbildīgs par SIA /Nosaukums A/ nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un SIA /Nosaukums A/ aktīvu atsavināšanu (*lietas 1. sējuma 174.-175. lapa*).

Reaģējot uz minēto, pieteicējs 2022. gada 6. decembrī iesniedza dienestam paskaidrojumu, norādot, ka SIA /Nosaukums A/ nodokļu parāds izveidojies SIA /Nosaukums B/ kavēto rēķinu dēļ; to kopsumma pārsniedz nodokļu parādu. Pieteicējs norādīja, ka SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa pilnvaru laikā ir veicis konkrētas tiesiskas darbības parāda atgūšanai, kā rezultātā pieteicējs nevar būt atbildīgs par SIA /Nosaukums A/ nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos. Tāpat pieteicējs minēja tos pašus argumentus, kas norādīti arī tiesai iesniegtajā pieteikumā saistībā ar vēlmi veikt

reorganizāciju un SIA /Nosaukums B/ PVN pārmaksu (*lietas 1. sējuma 178.-179. lapa*).

Paskaidrojumam pieteicējs pievienoja tikai 2020. gada 9. septembra notariālā akta Nr. 6456 (*lietas 1. sējuma 59.-62. lapa*) un 2020. gada 5. oktobra notariālā izpildu akta Nr. 7161 (*lietas 1. sējuma 63.-65. lapa*) kopijas. No pievienotajiem dokumentiem konstatējams, ka 2020. gada 9. septembrī pieteicējs, pārstāvot SIA /Nosaukums A/, un /pers. C/, pārstāvot SIA /Nosaukums B/, pie zvērināta norāda sastādīja notariālo aktu – līgumu par parāda atmaksu –, ar kuru, atzīstot, ka SIA /Nosaukums B/ nav norēķinājies ar SIA /Nosaukums A/ par tās sniegtajiem pakalpojumiem, vienojās, ka SIA /Nosaukums B/ valdes locekļa /pers. C/ personā apņemas noteiktos termiņos, bet kopumā līdz 2021. gada 15. aprīlim samaksāt SIA /Nosaukums A/ parādu 760 705,46 *euro*. Savukārt 2020. gada 5. oktobrī zvērināts notārs izdeva notariālo izpildu aktu, ar kuru saistības (200 000 *euro*), kuru izpildes termiņš bija 2020. gada 21. septembris, tika nodotas piespiedu izpildei.

Nav konstatējams, ka pieteicējam kā SIA /Nosaukums A/ valdes loceklim būtu izdevies parādu atgūt un secīgi nomaksāt kaut daļu nokavēto nodokļu maksājumu.

Tas, ka SIA /Nosaukums A/ un SIA /Nosaukums B/ bija plānojušas veikt reorganizāciju, kas pieteicēja ieskatā nav izdevusies dienesta nedotās atļaujas dēļ, nav par pamatu, lai konstatētu, ka neizpildās kāds no nepieciešamajiem kritērijiem. Turklāt, kā pamatoti norādījis dienests, neatkarīgi no tā, vai darījuma partnerim tiek apstiprināta PVN deklarācijā norādītā PVN pārmaksas atmaksa, nodokļa rēķina izsniedzējam ir jāmaksā rēķinā norādītais PVN.

Tāpat jāņem vērā, ka pieteicējs nav izskaidrojis, kā pieteicēja un SIA /Nosaukums A/ starpā noslēgtie darījumi, kuru rezultātā notika SIA /Nosaukums A/ aktīvu (finanšu līdzekļu) atsavināšana atbilstu ekonomiskajai būtībai. Tā kā pieteicējs neuzskatīja par nepieciešamu piedalīties tiesas sēdē, tad arī tiesas sēdē tiesai nebija iespējas uzklausīt pieteicēja skaidrojumu par šo darījumu ekonomisko būtību un saimniecisko pamatojumu. Taču, kā jau tiesa norādīja iepriekš, šādu darījumu saimnieciskais pamatojums nav saprotams.

Izvērtējusi norādīto, tiesa nekonstatē, ka pieteicējs būtu atspēkojis dienesta secināto, ka ir konstatējami likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60. panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji. Pieteicējs nav arī iesniedzis visu dienesta norādīto informāciju, kā arī nav norādījis objektīvu pamatu maksātnespējas pieteikuma neiesniegšanai. Līdz ar to dienests pamatoti lēma uzlikt par pienākumu pieteicējam atlīdzināt valsts budžetam SIA /Nosaukums A/ nokavētos nodokļu maksājumus.

Arī tiesa, kā tas pamatots šā sprieduma 7. punktā, ir konstatējusi, ka izpildās visi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60. panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji.

Līdz ar to Lēmums tā pārsūdzētajā daļā ir atzīstams par tiesisku administratīvo aktu un nav pamata tā atcelšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. B/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora p.i. 2023. gada 26. jūnija lēmuma Nr. 30.4/22.9/2517 „Par /pers. B/ sūdzības izskatīšanu" atcelšanu daļā, ar kuru atstāts negrozīts Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes direktora 2023. gada 31. marta lēmums Nr. /numurs B/ „Par nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam" daļā par pienākumu atlīdzināt nokavētos nodokļu maksājumus un nokavējuma naudu 436 466,11 *euro*, kā arī papildus noteikts pienākums atlīdzināt nokavējuma naudu 2838,54 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2023. gada 6. novembrī.

Tiesnese K. Brokane